

Cíl:

Žák uvede, jaký typ autosedačky musí vzhledem ke své velikosti používat a proč. Uvede alespoň tři pravidla chování v prostředcích MHD.

Mezipředmětové vztahy:

Existence setrvačných sil, které působí na tělo při brzdění, bude později důležitým poznatkem při probírání zákonů mechaniky ve fyzice.

Činnosti:

Téma využijeme k připomenutí bezpečného chování chodce v dopravě, rozšíříme o chování v dopravních prostředcích a v autě.

1 PRÁCE S UČEBNICÍ

V prvním ročníku jsme se učili pravidla, která platí pro chodce. Letos k nim přidáme některá pravidla, která platí pro řidiče, cyklisty a také ostatní cestující v dopravních prostředcích. Které pravidlo pro cestující v autě dodržují děti na horních obrázcích v učebnici? Platí toto pravidlo i pro dospělé? V čem je tady rozdíl mezi dětmi a dospělými? Proč musí být všichni cestující v autech připoutáni? Proč nestačí, aby rodič měl dítě na klíně a pevně je držel? Platí pro cestující v autě ještě nějaká další pravidla? (Nesmí rušit řidiče při řízení.)

Považujeme za důležité, aby žáci sami mluvili o tom, jaké mají zkušenosti a co sami považují za důležité. Někdy bývá problém, že rodiče otázku bezpečného připoutání u školních dětí podceňují. Proto doporučujeme věnovat pozornost tomu, aby žáci tomuto předpisu sami správně rozuměli a chápali jeho význam. Jako shrnutí je možné přečíst text z učebnice.

2 PRÁCE S UČEBNICÍ – situace v prostředcích hromadné dopravy

Obrázky situací, kde někdo porušuje pravidla bezpečnosti a slušného chování v dopravních prostředcích, odpovídají piktogramům pod obrázky, které tato pravidla připomínají. Výklad k jednotlivým piktogramům:

a) Značka označuje dveře pro nástup invalidní osoby, třeba na vozíku. Pravidlo vybízí cestující k vzájemné ohleduplnosti. Typickým příkladem je uvolnění místa starším cestujícím a cestujícím s omezenou pohyblivostí. Mladí a zdraví lidé mají uvolnit místo k sezení těm, pro které je jízda vstoje náročnější (dále např. těhotným ženám, rodičům s malými dětmi).

Pokud je sedadlo označeno symbolem křížku, jedná se o sedadlo vyhrazené pro ty, kteří mají zdravotní problémy. Pravidlo také cestujícím říká, aby o uvolnění místa požádali slušně.

- b) Pokyn, aby se cestující za jízdy drželi, chrání bezpečí naše i ostatních spolucestujících. Ten, kdo se dobře nedrží, může v zatáčce nebo při prudkém zabrzdění snadno spadnout a ještě přitom ublížit lidem vedle sebe.
- c) Zákaz jíst a pít během jízdy chrání hlavně spolucestující. Ten, kdo za jízdy jí, se nemůže dobře držet. V zatáčkách, při rozjezdech a brzdění může i při opatrnosti ušpinit sebe, spolucestující i vybavení vozu.

Kromě uvedených situací považujeme za důležité zmínit ještě nastupování, vystupování a cestování se zavazadly. *Důležitá jsou také pravidla pro nastupování a vystupování. Při nastupování je nutné nejdříve nechat volné dveře pro vystupující a pak teprve začít nastupovat.*

Doporučujeme žákům připomenout:

- vystupování – předem si najít nejhodnější cestu ke dveřím, pokud je ve voze plno, požádat ostatní cestující o uvolnění cesty a se slovy „s dovolením“ pomalu postupovat ke dveřím;
- nastupování – po otevření dveří uvolnit cestu vystupujícím, teprve potom nastoupit; pokud jedeme víc než jednu zastávku, je lépe postou-

V dopravních prostředcích

Každý, kdo cestuje autem, **musí** být připoután bezpečnostním pásem. Mladší děti **musí** sedět v autosedačce, aby měly bezpečnostní pásy ve správné výšce. Při správném připoutání nám horní pás vede přes rameno a hrud, mimo krk.

Při prudkém zabrzdění nebo nárazu nám připoutání může zachránit život.

- Najděte na obrázku lidi, kteří porušují pravidla bezpečnosti nebo pravidla slušného chování v dopravních prostředcích.

12 Proč musí být všichni cestující v autech připoutáni? Proč rodič nesmí držet při jízdě malé dítě na klíně? Vysvětlete, co znamenají malé obrázky na stránce dole. Proč je nutné se v dopravních prostředcích řídit těmito pokyny? Jak se chováme při vystupování a nastupování do dopravního prostředku?

pit dále ode dveří, abychom nepřekáželi těm, kteří budou vystupovat dříve než my;

- cestování se zavazadly – typickým příkladem je větší batoh na zádech, který není pod kontrolou a může snadno mačkat spolucestující, proto je lepší batoh v plném voze sundat a postavit na zem.

Informace pouze pro učitele

Jak se správně připoutat

1. Upravte si pás tak, aby jeho spodní část seděla nízko a pevně přes vaše boky.
2. Pás by měl být upevněn přes rameno a hrud, mimo krk.
3. Nikdy si neumístujte pás za záda nebo pod paži – může vás to stát život!
4. Dejte pozor, abyste pod pásy neměli tvrdé a ostré předměty. Při kolizi by totiž mohly probodnout vaše tělo a způsobit velmi vážné zranění.

(Zdroj: www.ibesip.cz)

Proč je připoutání nezbytné

Při prudkém brzdění či nárazu je každá osoba ve vozidle vržena obrovskou silou vpřed:

- například u desetikilového dítěte při nárazu v rychlosti 50 km/h je tato síla tak velká, jako by dítě vážilo 300 kg;
- náraz při rychlosti 50 km/h bez dětské sedačky odpovídá pádu z výšky 10 m (3. poschodí budovy)

– je to stejný hazard jako nechat dítě na parapetu otevřeného okna ve třetím patře;

- už náraz v rychlosti 15 km/h bez dětské sedačky může být pro dítě smrtelný;
- nejvíce dětí při nehodách umírá v autě (nikoli jako chodci či cyklisté);
- nezajištěné děti v autě umírají při nehodě sedmkrát častěji než děti zabezpečené v autosedačce.

Jak správně dítě připoutat

Sedačky jsou určeny pro děti menší než 150 cm (učebnice, foto 1 a 2). Vyšší dítě se poutá pouze bezpečnostním pásem (učebnice, foto 3).

Zádržné systémy se zvýšeným sezením

Nejprve se používají dětské autosedačky v kombinaci se zádovou nebo spánkovou oporou (učebnice, foto 1). Jsou určeny zejména pro děti o hmotnosti 15–25 kg. Tyto sedačky jsou užívány ve spojení s tříbodovým pásem, kdy je poloha pásu vhodně upravena k postavě dítěte.

Od hmotnosti 25 kg přichází v úvahu jen jeden druh zádržného systému – zvýšené sedadlo (podsedák, učebnice foto 2), které je používáno spolu s tříbodovým bezpečnostním pásem vozidla. Popruh se díky zvýšenému sedadlu dostane do správné pozice. Pás je veden jako u dospělých – v oblasti pánve a přes klíční kost – nikoli na krku. Zvýšené sedadlo zabrání mimo jiné i tomu, že dítě při nárazu nepodklouzne pod popruhem. U této hmotnostní skupiny jsou děti a rodiče často nedbalí, pokud se týká používání sedačky. Odolejte pokušení, že dítě už je velké a může být zajištěno systémem pro dospělé. Dětské sedačky je nutné používat až do tělesné výšky 150 cm.

Je-li užíván jen pás pro dospělé bez dětské sedačky, je to pro dítě s menší výškou nebezpečné. Pás se může zařiznout do měkkých částí břicha nebo na krku dítěte a těžce ho zranit.

Omyly

Dospělý připoutá malé dítě (menší než 150 cm) standardním bezpečnostním pásem – pás jde přes krk – dítě se při nárazu uškrtí! Dospělý drží dítě v autě v náruči – při nárazu ho nikdy neudrží, naopak ho rozmačká tíhou svého těla. Pokud připoutá dospělého sebe a dítě jedním bezpečnostním pásem – při nárazu dítě rozdrtí svou tíhou.

Na cestách

Dopravní značky

Platí dopravní značky jen pro řidiče? Ne – **platí pro všechny**, kdo se pohybují na cestách. Tedy i pro chodce nebo cyklisty. Některé dopravní značky varují před něčím nečekaným nebo nebezpečným. Další zakazují to, co se nesmí, anebo příkazují, co lidé musí udělat. Každý z těchto i dalších druhů značek má svůj tvar a barvu, abychom značkám rychle porozuměli.

výstražné

zákazové

příkazové

informující

upravující
přednost v jízdě

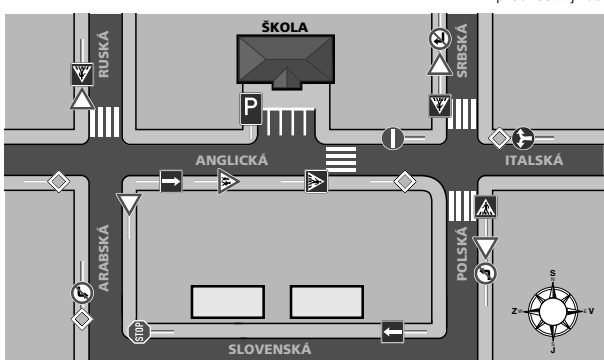

Najděte na obrázku příklady všech typů dopravních značek. Co je přednost v jízdě? V kterých ulicích ji vozidla mají? Jak se auto přijíždějící Arabskou (Italskou) ulicí dostane ke škole? Kudy půjdou do školy děti ze Slovenské ulice? Co by se mohlo stát, kdyby některé značky řidiči nebo chodci přehlédli?

13

Dopravní značky

Strana učebnice: 13

Cíle:

Žák uvede důvody výběru nejbezpečnější trasy pro chodce v obci. Určí vybrané dopravní značky a vysvětlí důvod jejich užití.

Činnosti:

1 VYCHÁZKA

Doporučujeme vypravit se s žáky nejprve na vycházku, zaznamenat značky v okolí školy, ptát se, jak žáci těmto značkám rozumějí (vhodné ve